

NEELIE KROES

LEEFTIJD MAG GEEN BELEMMERING ZIJN OM DINGEN NIET AAN TE GAAN, VINDT NEELIE KROES, DIE HAAR LEVENSLIJSSEN MET ONS DEELT EN AANDACHT VRAAGT VOOR NIEUWE ONTWIKKELINGEN OP HET GEBIED VAN BORSTKANKER.

1 BLIJF ALERT EN STRIJDBAAR, ZEKER ALS JE GEZONDHEID IN HET GEDING IS

‘Mijn goede vriendin Marina van Beetz kreeg afgelopen zomer te horen dat ze borstkanker heeft. Dat was na de tweejaarlijkse screening, dus laat dat alsjeblieft óók een les zijn: ga naar die screening! En blijf dat doen, want in tegenstelling tot wat ik vroeger dacht, ben je ook op hoge leeftijd niet uit de gevarezone.

Terug naar Marina, die de narigheid heeft weten om te zetten in een enorme hoeveelheid positieve energie. Ze verdiepte zich in het onderwerp borstkanker, regelde een second opinion in het Antoni van Leeuwenhoek en las in het magazine van de kliniek over een nieuw apparaat dat tumoren beter zichtbaar kan maken met behulp van Fluorescence Lifetime Imaging ofwel FLIM. Het apparaat is in Amerika ontwikkeld en prof. dr. Ruers van het Antoni van Leeuwenhoek wilde het naar Nederland halen. Marina zocht direct contact met prof. dr. Ruers en organiseerde een sponsoractie om het apparaat te financieren. Dankzij haar kan het Antoni van Leeuwenhoek binnenkort starten met de testfase. Voor zo veel inzet en vasthoudendheid neem ik mijn petje af.

Als het om het vrouwenhart gaat, komt strijdbaarheid ook van pas. Mijn PA Ellen van der Kroft overleefde een paar jaar geleden ternauwernood een hartinfarct. Haar huisarts wist niet dat haar ernstige vermoeidheidsklachten in feite hartklachten waren. Veel huisartsen realiseren zich

INTERVIEW: MONIQUE VAN DE SANDE / FOTO: STEF NAGEL

‘IK WIL ALLE VROUWEN OPROEPEN ZICH NIET TE LATEN AFSCHEPEN MET DOODOENERS’

nog steeds onvoldoende dat de symptomen bij vrouwen anders zijn dan bij mannen doordat onderzoek zich altijd op mannen heeft gefocust. Ook de beschikbare hartmedicijnen zijn in feite mannenmedicijnen. Het gevolg is dat er in Nederland, en niet alleen daar, meer vrouwen dan mannen overlijden aan hart- en vaatziekten. Dan hebben we het over 57 sterfgevallen per dag, een schokkend aantal. Gelukkig zijn ziekenhuizen inmiddels bezig met een inhaalslag op onderzoeksgebied, maar ik wil alle vrouwen oproepen zich niet te laten afschepen met doodoeners als: “Neem een paracetamolletje en doe rustig aan.” Want dat kan letterlijk je dood zijn.’

2 GEBRUIK JE LEEFTIJD NOOIT ALS EXCUUS OM IETS NIET TE DOEN

‘Tussen 2009 en 2014 was ik als eurocommissaris in Brussel verantwoordelijk voor de digitale agenda. Daaronder vielen ook onderzoeksprojecten rond digitale ontwikkelingen, zoals een Italiaans project dat zich richtte op het nut van robots voor de ouder wordende mens. Eén proefpersoon binnen dat project fascineerde mij in het bijzonder: Nonna Lea, ver in de tachtig, zelfstandig wonend en zeer helder van geest. Toen ik een keer in Rome moest zijn, ben ik bij haar langs gegaan. Ik zag de robot door haar appartement wandelen en hoorde hoe ze met de wetenschappers achter het project praatte over wat er naar haar mening nog verbeterd kon worden. Daarna vertelde ze me over haar leven, hoe ze op haar zestiende trouwde met een

man die ertegen was dat ze onderwijs volgde en ook niet wilde dat ze ging reizen, terwijl ze dat zo graag had gedaan. “Maar toen ik 72 was, kwam D-Day,” zei ze. Ik vroeg wat ze daarmee bedoelde, en ze antwoordde: “Toen overleed mijn man.” Voor haar was dat het startsein om te gaan reizen en haar scholing op te pakken, zelfs naar de universiteit te gaan. Daarna is ze romans en poëzie gaan publiceren. Allemaal vanaf haar 72ste. Voor mij bewees deze vrouw – ze overleed in 2015, 92 jaar oud – dat je altijd je hart moet volgen en die dingen moet doen die je altijd hebt willen doen, ongeacht je leeftijd. Hoe vaak hoor je mensen niet zeggen dat ze zo graag dit of dat hadden gedaan, “maar daar ben ik nu helaas te oud voor.” Onzin, je bent nóóit te oud!’

DURF TE FALEN

3 ‘Ik ben in mijn leven heel wat keren op mijn gezicht gegaan. Logisch op mijn leeftijd, maar helaas is het nog altijd on-Nederlands om dat te beschouwen als een nuttige en zelfs noodzakelijke ervaring. Als je hier bijvoorbeeld een faillissement achter de rug hebt, ben je voor jaren gebrandmerkt. Geen wonder dat mensen risicomijdend gedrag gaan vertonen. Terwijl een faillissement in de Verenigde Staten onderhand wordt gezien als een onmisbare fase in je ontwikkeling als ondernemer. Je hebt de rand opgezocht, hebt buiten de vaste kaders durven denken, dus bravo! Dat het niet is gelukt, *so what*. We leren immers allemaal het meest van onze fouten.’ →

VROUWEN DIE IK BEWONDER

Op bezoek bij Nonna Lea in Rome.

'Er zijn in elk geval drie vrouwen die ik zeer bewonder. Vroeger dacht ik nooit aan het benoemen van role models, maar Nonna Lea is dat voor mij echt. Niet alleen omdat ze tot op hoge leeftijd ongelofelijk vitaal en veerkrachtig was, maar ook omdat ze inzag hoe belangrijk digitale technologie is voor ouderen. Nu mensen al dan niet gewenst langer thuis blijven wonen, kan een zorgrobot een uitkomst zijn. Die herinnert je eraan dat je moet eten, drinken, je medicijnen moet innemen, of dat je favoriete tv-programma begint. Het feit dat er iemand tegen je praat en naar je omkijkt, al is het dan geen levend wezen, blijkt bovendien geweldig te helpen tegen eenzaamheid. Graag wil ik mijn waardering uitspreken voor Ellen van der Kroft. Omdat ik blind kan varen op haar professionaliteit, en omdat ze mijn ogen heeft geopend voor het vrouwenhart. Toen ik een uitnodiging voor een bijeenkomst op dat gebied al bijna terzijde had geschoven, want ik kan nu eenmaal niet overal ja op zeggen, was zij het die zei: "Nee, dit moet je doen! Dit is belangrijk!"

MARINA VAN BEETZ EN FLIM

'Ook voor Marina van Beetz heb ik grote bewondering. Ze begon als fotomodel, groeide uit tot een internationaal zeer succesvolle ondernemer en levert nu het bewijs dat ze zich niet omver laat krijgen door persoonlijke tegenslag. Sterker nog: ze heeft die weten om te zetten in iets waar andere vrouwen die de diagnose borstkanker krijgen – en dat is helaas een akelig hoog percentage – heel veel baat bij gaan hebben. Neelie Kroes: 'Marina heeft professioneel haar sporen zeker verdiend. Ik kende haar al toen ze nog directeur was van de Amsterdamse vestiging van het gerenommeerde modellenbureau Elite, dat ze in 1991 oprichtte. Marina heeft haar bedrijf inmiddels verkocht en is zich gaan bezighouden met het inrichten van huizen, ook met succes. Toen ze afgelopen zomer te horen kreeg dat ze borstkanker had, was ze de eerste 48 uur stuk. Niet verwonderlijk, want je hele wereld stort in. Maar meteen daarna is ze al het mogelijke gaan doen om vat op haar ziekte te krijgen en zich gaan

inzetten om een apparaat waarmee tumoren beter zichtbaar worden naar Nederland te halen. Op dit moment kan een chirurg een tumor namelijk niet altijd goed zien en voelen. Veel tumoren zijn weliswaar te vergelijken met een knikker in een spons, maar bij twintig tot dertig procent van patiënten gaat het eerder om een spons in een spons. Heel lastig te onderscheiden dus. Uit onderzoek bleek eerder dat licht door tumorweefsel anders wordt weerkaatst dan door gezond weefsel. Dankzij het nieuwe apparaat is het voor het eerst mogelijk dit kleurverschil tijdens de operatie te zien. Hierdoor kan de chirurg een tumor veel preciezer verwijderen, dus met minder kans dat er kwaadaardig weefsel achterblijft of gezond weefsel wordt weggehaald. In Amerika waren er al ziekenhuizen die FLIM uittestten, maar in Europa gebeurde dat nog niet. Het benodigde apparaat kost 100.000 euro, ook voor een ziekenhuis een heel bedrag. Maar Marina was zo enthousiast dat ze ook mij aanstak, en mij niet alleen. Met de sponsoractie die we samen zijn gestart, hadden we al binnen een paar weken het benodigde bedrag bij elkaar. Het gevolg is dat het Antoni van Leeuwenhoek binnenkort het apparaat kan aanschaffen en kan starten met de testfase. Geweldig nieuws voor vrouwen met borstkanker, maar ook voor mensen met andere vormen van kanker, want FLIM werkt bij alle tumoren. Natuurlijk had Marina zich graag opgeworpen als proefpersoon voor FLIM, maar voor haar komt het allemaal net te laat op gang. Ze heeft nu een

medicijnenkuur, bedoeld om de tumor te laten slinken, zodat hij straks makkelijker te verwijderen is. Na de operatie wacht er nog bestraling, dus ze heeft nog heel wat voor de boeg. Maar ondanks dat gaat ze op volle kracht door met mensen enthousiasmeren voor FLIM. Puur altruïsme, dat vind ik mooi. Bovendien heeft ze zich geworpen op de informatievoorziening aan kankerpatiënten, die in Amerikaanse topziekenhuizen als het Memorial Sloan-Kettering Cancer Center toch echt beter is dan hier. Ook ongelofelijk belangrijk. Welke vorm van beweging is aan te raden, hoeveel rust moet je nemen, wat moet je eten en wat liever niet? Dat zijn dingen die alle kankerpatiënten willen weten, en waarschijnlijk veel meer mensen die graag gezond leven. Ik heb inmiddels begrepen dat suiker echt vergif is, omdat het de groei van tumoren bevordert. Best schrikken, want ik ben een enorme zoetekauw. Maar nu probeer ik toch te matigen. Ik ben immers niet te oud om te leren.' □

*'KANKERPATIËNTEN
HEBBEN GROTE BEHOEF-
TE AAN INFORMATIE'*